

Hofmanová, Jiřina

Letem světem doktorandských výzkumů

Theatralia. 2018, vol. 21, iss. 1, pp. 227-229

ISSN 1803-845X (print); ISSN 2336-4548 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137926>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Letem světem doktorandských výzkumů

Jiřina Hofmanová

IV. doktorandské symposium v Telči. 6.–7. 10. 2017, pořádala Katedra divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy Univerzity.

Přímo v historickém centru Telče se 6. a 7. října loňského roku odehrálo již čtvrté doktorandské symposium. Katedra divadelních studií FF MU tak navázala na nepravidelné setkávání doktorandů napříč humanitními obory konající se v Mikulově. Kromě oborů divadelního zaměření z Masarykovy univerzity, Univerzity Karlovy, Vysoké školy múzických umění (Bratislava) a Akademie umenia (Bánská Bystrica) se konference zúčastnili i studenti a studentky etnologie, germanistiky a Ústavu slovenskej literatúry SAV.

Konferenci zahájila *Zuzana Rozwalka* příspěvkem o inspiracích japonským divadlem v kjógenu Julia Zeyera *Lásky div*. Dle autorčina soudu se práce s východními vlivy na díle podepisuje spíše povrchně a slouží jako exotická dekorace lyrizujícího a romantizujícího příběhu, v němž navíc (a v přímém protikladu k originálním kjógenům) absentuje humor.

Druhý referát nabídl statistický pohled do dramaturgie opery ND v období normalizace. *Kateřina Řeháková* ukázala, že povinné tituly operní repertoár nezasáhly zdaleka tolik jako činohru a plánované premiéry měly nesporný dramaturgický potenciál stát se kvalitními inscenacemi. Přesto se tak většinou nestalo. První blok uzavřela *Věra Velemanová* reflexí tvoření a uspořádávání archivu žijícího scénografa Jana Duška. Věnovala se především problematičnosti práce s množstvím neutříděného materiálu. Nabídla také pohled

do již zpracovaných pramenů s krátkou charakterizací Duškovy akční tvorby (velká součinnost s režisérem, souznění s hereckým typem).

Z následné diskuse vyplynulo především upřesnění možných důvodů nízké kvality produkce opery ND. *Řeháková* ji přisoudila kromě nedostatku režijních osobností také mechanismu provozu a administrativě. *Klára Škrobánková* připomněla roli cenzury v celém procesu.

Druhý blok otevřel *Vít Mrázek* zabývající se fenoménem tragického hrdiny. V průběhu stanovených 20 minut stihl věnovat alespoň jednu citaci každému významnému pojetí tragického hrdiny od antiky po filozofii Jana Patočku. Dynamičtější a obsahově uzavřenější referát představila *Marika Kecskésová*. Sama praktikující zdravotní klaunka zevrubně přiblížila fungování této organizace, jež má na Slovensku delší a bohatší tradici než u nás. Největší pozornost věnovala vývoji herce k této specifické profesi, jež zahrnuje především seberozvoj (ať už osobnostní nebo schopností – hra na hudební nástroj, akrobacie, artistika) a také základní medicínskou orientaci. Etnolog *Martin Sítek* blok uzavřel tématem ochotnického a amatérského divadla. Snažil se tento fenomén nahlédnout nejprve historicky a poté z hlediska současné spolkové činnosti, kde divadlo splňuje výchovné a socializační funkce, dává prostor sebererealizaci a vytváří pocit sounáležitosti. Na závěr se také pokusil o definování

rozdl mezi divadlem ochotnickm a amatrskm.

Druh diskuse se nejprve věnovala náro-
km povolání zdravotního klauna na her-
ce, které se nekryjí s „běžnou“ divadeln
tvorbou, a upřesnila sebepoznávání klau-
n (individuln i kolektivn psychologick
seance). *Tatjana Lazorckov* poté upozor-
nila na divadeln-teoretick nedostatky
Ztkovy terminologie a jeho definic.

Největší pozornost nicméně diskutu-
jící věnovali Mrzkovu prspvku. *David
Drozd* zpochybnil platnost filosofických
konstruktů pro realitu divadla, *Martina
Musilov* v reakci na předloženou meto-
dologii práce věnovala pozornost mozn
záměně práce hereckých osobností za re-
žijn koncepci a připomněla složitost kle-
nutí tragick postavy. *Eliška Polckov* se
vymezila vůči absenci citovan novějších
teoretiků propojujících pohled klasick fi-
lologie a teatrologie. Škrobánková zakon-
čila diskusi poznámkou, že by se fenomén
tragického hrdiny neměl omezovat pouze
na antiku.

Sobotní program zahájila *Petra Kovalckov*
s tématem rituálu coby zdroje autenticity
na jevišti. Nejprve se věnovala historii ri-
tulu, a pedevší jho vazbě na vzdělávání
a výchovu. Poté rituál představila jako
mozn utlumen emočních dopad po-
tenciln traumatických událostí. Sv po-
znatky o rituálu hodlá uplatnit v autorsk
inscenaci. Ucelenm, le nronm pr-
spvkem pokračoval *Tomáš Kubart*. Snažil
se vyrovnat s různými pojetími a defini-
cemi performance a happeningu. Prošel
jejich historií od poloviny 20. století po
současnost a srovnával pedevší pohle-
dy antropologick a estetick. Ukázal, jak
komplikovan je hledání pevného rozdle-
n, a poukázal na vágnost pouzvn těchto

termínů dnešnmi divadelními publicisty.
Jan Trna poté představil dramatickou tvor-
bu švýcarského spisovatele Lukase Brffu-
se. Soustredil se na hry provokující svými
eticko-společenskými otázkami, jako je se-
xualita lid s psychickou poruchou či tma
eutanasie. Konstatoval, že autor traktuje
tyto problémy bez patosu a zmrn pro-
vokativn/extrmn.

V diskusi se nejvíce řešil Trnv pr-
spvek, a to formou doplňujících dotazů
ohledně minimálního uvdn Brffu-
sovch her u nás, nepočetných českých
a početnějších jinojazyčných peklad
i poměru mezi „švcarskost“ a „němec-
kostí“ jeho del. Trna soud, že v drama-
tech se Brffuss nijak nevyřazuje z obec-
nho německo-jazynho kontextu (na
rozdíl od své esejistiky, kde je jeho původ
jasn patrn).

Další, ˇist slovensk blok otevřela *An-
drea Draganová* prspvkem o hře *Tolsto-
vec* Vladimíra Krivoše. Drama dnes zapo-
menutho autora z roku 1906 na zklad
reálného ppadu lkre Alberta Škarvana
ukazuje odvrat hlavního hrdiny (i drama-
tika samotného) od Tolstého filosofie. *M-
lan Zvada* se věnoval známějšímu sloven-
skému autorovi Peteru Karvašovi. Snažil se
přiblížit různé pohledy na tuto osobnost,
jho proměny v různých obdobích života
(a komunistického režimu) a nastínit mo-
zn vyprávěcích strategií, jež by vedly
spíše k pochopení než k souzen Karvaše.
Mnoho prnosnch poznatků se nicméně
ztratilo ve Zvadov neuprosn rychlm
přednesu. *Katarína Cupanov* pak nabd-
la exkurz do slovensk expresionistick
dramatiky. Je autoři se vymezovali proti
realismu a pozitivismu předcházejících let
pomocí abstrakce, hry s jazykem postav
personifikujcch vlastností či vnitřn stavy,
ale také třeba historick epochy (hra *Homo*

Sapiens). Cílem byla snaha o relativizaci tradičních hodnot.

Poslední část doktorandské konference započal *Radan Dolejš* referátem o posledních dnech Karla Hašlera. Věnoval se nejprve životopisným informacím a posléze předestřel jeho osobní a uměleckou rezistenci vůči nacistům i nejpravděpodobnější varianty jeho konce v koncentračním táboře Mauthausen. *Dita Lánská* poté představila stav svého zkoumání o počátcích českého myšlení o divadle. Největší důraz kladla na Otakara Hostinského, zkoumání jeho pozůstalosti, ale také na vlivy jeho předchůdců. Konferenci zakončila *Klára Bělohoubková* s tématem amerických aktivit Jiřího Voskovce. Nejvíce se

rozhovořila o jeho hře *Speak to me* (1962), kde lze nalézt problematiku spojenou se seriálovou tvorbou a reality TV.

Setkávání určené výhradně doktorandům a omezené pouze na sepětí s divadlem má dvě velká pozitiva. Kromě implicitně daného rozletu témat, který může ukázat nejen nepřeborné množství úhlů pohledů na divadlo a jevy s ním spřízněné, se tu také nabízí možnost vidět a komentovat výzkum v jeho průběhu. Účastníci tak získávají postřehy, podněty i kritické připomínky mimo komfortní zónu svého školitele, díky čemuž může jejich (nejen) disertační práce mnohé získat.